

1	Úvod	6
2	Význam bezpečné manipulace se zvířaty	7
3	Manipulace, fixace a imobilizace	7
3.1	Manipulace s hospodářskými zvířaty	7
3.2	Fixace hospodářských zvířat	7
3.3	Imobilizace hospodářských zvířat	8
3.4	Etické zásady přístupu ke zvířeti	8
3.4.1	Zvíře je živý tvor	8
3.4.2	Minimalizace stresu a bolesti.....	9
3.4.3	Každý úkon musí mít odůvodnění.....	9
3.4.4	Individuální posouzení zvířete.....	9
3.4.5	Chování člověka	10
3.4.6	Zákaz fyzického trestání zvířat.....	11
3.5	Obecná pravidla bezpečnosti při zacházení se zvířaty	11
3.5.1	Klidný a rozvážný přístup.....	11
3.5.2	Pozorování chování zvířete.....	12
3.5.3	Používání vhodných pomůcek a osobních ochranných prostředků	12
3.5.4	Zachování bezpečného odstupu.....	13
3.5.5	Práce se zvířaty ve dvou osobách	14
3.5.6	Zajištění vhodného prostředí a únikové cesty.....	14
3.5.7	Fixované zvíře nenechávat bez dozoru.....	15
4	Zásady první pomoci při úrazech způsobených zvířaty	15
4.1	Opětovné zajištění bezpečnosti	15
4.2	Zhodnocení stavu postiženého a kontaktování ZZS.....	16
4.3	Poskytnutí první pomoci	16
	Test.....	17
	Klíč.....	18
5	Manipulace a fixace koňovitých.....	19
5.1	Etologie a chování koňovitých	19
5.1.1	Smyslové vnímání koní a oslů a jeho význam pro manipulaci.....	19
5.1.2	Signály a řeč těla koní a oslů	21
5.1.3	Varovné signály	23
5.1.4	Přirozené instinkty s ohledem na manipulaci a fixaci u koně.....	24
5.1.5	Přirozené instinkty s ohledem na manipulaci a fixaci u oslů.....	25

5.2	Základní principy manipulace a fixace koňovitých.....	26
5.2.1	Přístup ke koňovitým.....	26
5.2.2	Vedení na ohlávce, uzdečce a štajgru.....	27
5.2.3	Manipulace s koňovitým – ustupování a reakce na tlak.....	28
5.2.4	Uvazování koní.....	29
5.2.5	Nasazování ohlávky a uzdečky.....	30
	31
5.2.6	Čištění koňovitých.....	32
5.2.7	Fixace koňovitých při ošetření.....	33
5.3	Přeprava koňovitých.....	34
5.3.1	Příprava na nakládání.....	34
5.3.2	Vedení do přepravníku.....	34
5.3.3	Chování během přepravy a bezpečnostní doporučení.....	34
Test	36
Klíč	37
6	Manipulace a fixace prasat.....	38
6.1	Etologie a chování prasat.....	38
6.1.1	Smyslové vnímání prasat a jeho význam pro manipulaci.....	38
6.1.2	Signály a řeč těla prasat.....	39
6.1.3	Reakce na stres u prasat a jejich vliv na manipulaci.....	41
6.2	Základní principy manipulace a fixace prasat.....	42
6.2.1	Upozornění na přítomnost člověka.....	42
6.2.2	Respektování přirozeného chování.....	43
6.2.3	Manipulace s kancí.....	43
6.2.4	Příprava prostředí – Manipulační uličky.....	43
6.2.5	Chování pracovníků při manipulaci.....	44
6.2.6	Skupinová manipulace prasnic a selat.....	44
6.2.7	Fixace s využitím Jílkovy smyčky.....	45
6.2.8	Fixace ve fixační kleci.....	46
6.2.9	Manipulace a fixace selat.....	47
6.2.10	Přesun selat na větší vzdálenost.....	49
6.3	Přeprava prasat.....	49
Test	50
Klíč	52
7	Manipulace a fixace pštrosů.....	53
7.1	Etologie a chování pštrosů.....	53

7.1.1	Smyslové vnímání pštrosů a jejich význam pro manipulaci.....	53
7.1.2	Signály a řeč těla pštrosa	54
7.1.3	Přirozené instinkty a reakce na stres.....	55
7.2	Základní principy manipulace a fixace pštrosů.....	57
7.2.1	Kategorie: Mláďata 0–1 měsíc (hmotnost 0,8–2 kg).....	58
7.2.2	Kategorie: Mláďata 2–25 kg.....	59
7.2.3	Kategorie: Mladý až dospělý pštros (hmotnost 30–110 kg).....	62
7.3	Přeprava pštrosů	64
Test	66
Klíč	67
8	Manipulace a fixace velbloudovitých.....	68
8.1	Etologie a chování velbloudovitých.....	68
8.1.1	Smyslové vnímání velbloudovitých	68
8.1.2	Komunikace a projevy chování velbloudovitých	70
8.1.3	Obranné instinkty velbloudovitých.....	72
8.2	Základní principy manipulace a fixace velbloudovitých.....	74
8.2.1	Výchova a výcvik velbloudovitých	74
8.2.2	Kontakt s velbloudovitými	76
8.2.3	Vedení a komunikace s velbloudovitými	76
8.2.4	Reakce velbloudovitých na tlak.....	77
8.2.5	Fixace velbloudovitých.....	78
8.2.6	Běžná manipulace s velbloudovitými	80
8.3	Stříhání lam a alpak, a příprava na výstavu.....	83
8.4	Přeprava velbloudovitých.....	84
Test	85
Klíč	86
9	Manipulace a fixace skotu	87
9.1	Etologie a chování skotu	87
9.1.1	Smyslové vnímání skotu a jeho význam pro manipulaci	87
9.1.2	Signály a řeč těla skotu	89
9.1.3	Reakce na stres u skotu a jejich vliv na manipulaci – nebezpečí pro personál.....	92
9.2	Základní principy manipulace a fixace skotu.....	94
9.2.1	Upozornění na přítomnost člověka.....	94
9.2.2	Chování pracovníků při manipulaci.....	94
9.2.3	Ovládání pohybu skotu.....	95
9.2.4	Fixace skotu.....	102

9.3	Příprava na výstavu	108
9.4	Přeprava skotu	110
	Test	111
	Klíč	112
10	Manipulace a fixace ovcí a koz	113
10.1	Etologie a chování ovcí a koz	113
10.1.1	Smyslové vnímání ovcí a koz a jeho význam pro manipulaci	113
10.1.2	Signály a řeč těla ovcí a koz	114
10.1.3	Reakce na stres u ovcí a koz a jejich vliv na manipulaci – nebezpečí pro personál..	115
10.2	Základní principy manipulace a fixace ovcí a koz	115
10.2.1	Upozornění na přítomnost člověka	116
10.2.2	Chování pracovníků při manipulaci	116
10.2.3	Ovládání pohybu ovcí a koz	117
10.2.4	Fixace ovcí a koz	118
10.3	Stříhání ovcí	125
10.4	Přeprava ovcí a koz	129
	Test	130
	Klíč:	132